

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2024. gada 14. maijā
(OR. en)

9773/24

SPORT 51
SAN 272
SOC 350

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par pašorganizēta sporta ieguldījumu aktīva un veselīga dzīvesveida atbalstam Eiropas Savienībā

Pielikumā pievienoti tematā minētie secinājumi, ko Padome (Izglītība, jaunatne, kultūra un sports) pieņēma 2024. gada 13. un 14. maija sanāksmē.

Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par pašorganizēta sporta ieguldījumu aktīva un veselīga dzīvesveida atbalstam Eiropas Savienībā

PADOME UN PADOMĒ SANĀKUŠIE DALĪBVALSTU VALDĪBU PĀRSTĀVJI,

ATGĀDINOT:

1. Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 6. pantu, kas Eiropas Savienībai piešķir kompetenci veikt darbības sporta jomā, lai atbalstītu, saskaņotu un papildinātu dalībvalstu rīcību, kā arī 165. pantu, saskaņā ar kuru Savienība palīdz risināt Eiropas sporta nozares jautājumus, ņemot vērā šīs nozares īpatnības, tās struktūras, kas balstās uz brīvprātīgu darbību, un tās sociālo un audzinošo nozīmi.
2. Eiropas Savienības sporta darba plānu 2021.–2024. gadam ¹ un prioritāro jomu "dalības sportā un veselību veicinošu fizisko aktivitāšu popularizēšana", kā arī orientējošo mērķi palielināt "dalību veselību veicinošās fiziskās aktivitātēs, lai popularizētu aktīvu un videi labvēlīgu dzīvesveidu, sociālo kohēziju un aktīvu pilsoniskumu".
3. Padomes Ieteikumu par veselību veicinošu fizisko aktivitāšu (*HEPA*) popularizēšanu dažādās nozarēs ², kurā uzsvērts, ka ieguvumi, ko sniedz visā dzīves laikā piekoptā fiziskā aktivitāte, tostarp regulāras sporta nodarbības un trenēšanās, ir ļoti svarīgi.

¹ Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par Eiropas Savienības sporta darba plānu (2021. gada 1. janvāris – 2024. gada 30. jūnijs), OV C 419, 4.12.2020., 1. lpp.

² Padomes 2013. gada 26. novembra Ieteikums par veselību veicinošu fizisko aktivitāšu popularizēšanu dažādās nozarēs, OV C 354, 4.12.2013., 1. lpp.

4. Rezultātus pēc Eiropas Komisijas Eiropas Barometra speciālaptaujas Nr. 525 par sportu un fizisko aktivitāti, kurā tika konstatēts, ka joprojām ir liela nepieciešamība veicināt sporta un regulāru fizisko aktivitāti, jo īpaši starp iedzīvotājiem, kas vecāki par 24 gadiem un kuru regulārai fiziskajai aktivitātei ir tendence ar vecumu samazināties ³.
5. Pārskatīto Eiropas Padomes Eiropas Sporta hartu, kuras mērķis ir katrai personai dot iespēju piedalīties sportā un jo īpaši nodrošināt, ka ikvienam ir iespēja sporta aktivitātēs piedalīties aizsargātā, drošā un veselīgā vidē ⁴.
6. Eiropas Parlamenta rezolūciju par integrētu pieeju politikai sporta jomā – laba pārvaldība, pieejamība un integritāte ⁵, jo īpaši 75. punktu, kas aicina dalībvalstis piešķirt vairāk līdzekļu publiskiem sporta laukumiem un spēļu laukumiem, lai veicinātu vienkāršu piekļuvi tautas sportam.

ATZĪMĒJOT, KA

7. Šajos secinājumos par pašorganizētu sportu uzskata visas fizisku aktivitāšu formas, kas var tik veiktas neformālā vidē, parasti brīvā laikā, un kas neatbilst stingriem oficiāliem sporta noteikumiem un kam nav obligāti jānotiek sacensību formātā. Šīs aktivitātes var notikt vietējā un neformālā vidē, piemēram parkos un mikrorajonos, bet arī sporta infrastruktūrā – individuāli vai kolektīvi, piemēram, ar draugiem, kolēģiem un ģimenes locekļiem.

³ Eiropas Komisija, Eiropas Barometra speciālapreja 525, “*Sport and Physical Activity (2022)*”, 2268/SP525, pilns ziņojums, 6. lpp., 2022. gada septembris.

⁴ Pārskatītais Eiropas sporta hartas ieteikums CM/Rec(2021)5. Pieņemts Ministru komitejā 2021. gada 13. oktobrī, ministru vietnieku 1414. sanāksmē, 1. panta 1. punkta b) apakšpunkts.

⁵ Eiropas Parlamenta 2017. gada 2. februāra rezolūcija par integrētu pieeju politikai sporta jomā – laba pārvaldība, pieejamība un integritāte (2016/2143(INI)), OV C 252, 18.7.2018., 2. lpp.

8. Starp Eiropas Savienības iedzīvotājiem pieaug tendence ar fizisku aktivitāti nodarboties dažādās vietās un vairāk pievērsties neformālām vietām, piemēram, parkiem, citām āra teritorijām vai mājās, lai ar sportu un fizisku aktivitāti varētu nodarboties konkrētā dzīves posmā ⁶.
9. Eiropā viens no trīs pieaugušajiem neatbilst Pasaules Veselības organizācijas (PVO) fiziskās aktivitātes pamatnostādņu rādītājiem, un gandrīz puse netrenējas vai ar sportu nenodarbojas – starp sievietēm, vecāka gadagājuma cilvēkiem un zemākajām sociālekonomiskajām grupām šis rādītājs ir mazāks ⁷.
10. Rezultāti attiecībā uz mazkustīgu dzīvesveidu liecina, ka gandrīz 40 % Eiropas iedzīvotāju dienā sēž ilgāk nekā piecas ar pusi stundas – lielākais rādītājs ir starp biroja darbiniekiem, direktoriem, studentiem un bezdarbniekiem ⁸.
11. Galvenie šķēršļi sporta praktizēšanai, kā tas konstatēts dažādos pētījumos, ir tam veltījamā laika trūkums, motivācijas trūkums, izmaksas, veselības problēmas un nepatika pret sacensību aktivitātēm ⁹. Pašorganizēts sports var arī palīdzēt pārvarēt dažus no šiem šķēršļiem un veicināt dalību sportā, jo tas rada vērtīgas iespējas dalībai nepieciešamā laika, apņemšanās, aprīkojuma, infrastruktūras un izmaksu izteiksmē,

⁶ Eiropas Komisija, Eiropabarometra speciālaptauja 525, “*Sport and Physical Activity (2022)*”, 2268/SP525, kopsavilkuma ziņojums, 35.–38. lpp., 2022. gada septembris.

⁷ ESAO/PVO (2023), “*Step Up! Tackling the Burden of Insufficient Physical Activity in Europe*”, OECD Publishing, Parīze, 25. lpp.

⁸ Eiropas Komisija, Eiropabarometra speciālaptauja 525, “*Sport and Physical Activity (2022)*”, 2268/SP525, kopsavilkuma ziņojums, 31. lpp., 2022. gada septembris.

⁹ Eiropas Komisija, Eiropabarometra speciālaptauja 525, “*Sport and Physical Activity (2022)*”, 2268/SP525, kopsavilkuma ziņojums, 18. lpp., 2022. gada septembris.

UZSVEROT, KA:

12. Pašorganizētajam sportam kopā ar organizēto sportu arī var būt pozitīva loma sporta praksē un veselību veicinošu fizisko aktivitāšu palielināšanā, nolūkā veicināt aktīvu, veselīgu un ilgtspējīgu dzīvesveidu, ka arī sociālo kohēziju un aktīvu pilsoniskumu.
13. Ir jāuzskata, ka dažādi sporta aktivitāšu veidi, proti, organizēts un pašorganizēts sports, atbalsta aktīvu un veselīgu dzīvesveidu, un tam ir ievērojams potenciāls būt savstarpēji izdevīgam.
14. Trūkst Eiropas pētījumu un pieejamu datu, jo īpaši – par iedzīvotāju dalību pašorganizētā sportā.
15. Investīcijas jebkurā sporta līdzdalības veidā var radīt pozitīvu sociālo atdevi no investīcijām (*SROI*)¹⁰.
16. Pašorganizēta sporta praksei vajadzētu būt drošai un pieejamai ikvienam; tai vajadzētu notikt vidē, kur ar sportu droši var nodarboties ikviens – neatkarīgi no dzimuma, vecuma, seksuālās orientācijas, fiziskās sagatavotības, invaliditātes vai izcelsmes.
17. Lai pastiprinātu līdzdalību un veicinātu fizisko aktivitāti, svarīga loma var būt digitālajiem risinājumiem; tie ir vērtīgs atbalsts sporta praksei, un var palīdzēt publiskām iestādēm un sporta organizācijām gūt labāku priekšstatu par atbalstu un to sniegt pašorganizētā sportā iesaistītām personām.
18. Pašorganizētā sportā iesaistītajām personām vajadzētu būt pieejamām atbilstīgām norādēm un informācijai, kas tām palīdzētu labāk izmantot pieejamos resursus un instrumentus, piemēram, sociālajiem medijiem un digitālajām aplikācijām, kā arī ar veselību, sportu un fizisko sagatavotību saistītiem instrumentiem,

¹⁰ ESAO/PVO (2023), *“Step Up! Tackling the Burden of Insufficient Physical Activity in Europe”*, OECD Publishing, Parīze, 3. lpp.

AICINA DALĪBVALSTIS ATTIECĪGĀ LĪMENĪ:

19. Attiecībā uz veselību, labbūtību un sociālo iekļaušanu

- a) veicināt un atbalstīt politikas jomas, kas sekmē pašorganizēta sporta praksi kā līdzekli rosināšanai uz fizisku aktivitāti un dalību sportā visa mūža garumā, kā arī lai veicinātu to sniegto labumu iedzīvotāju labbūtībai un fiziskajai un psihoemocionālajai veselībai ¹¹;
- b) mudināt pašorganizētu sportu izmantot arī kā līdzekli, lai novērstu ar nepārnēsājamām slimībām saistītus riskus un veicinātu veselību veicinošas fiziskās aktivitātes (*HEPA*), piemēram, skolās, veselības aprūpes iestādēs (tostarp aprūpes iestādēs), darbavietā un atvērtos kopienā balstītos pasākumos ¹²;
- c) veicināt dalību sportā neformālā vidē starp pilsētu un lauku iedzīvotājiem, kas dzīvo teritorijās, kurās nav pietiekamas sporta infrastruktūras un sporta praksei piemērotu publisku telpu;
- d) izskatīt iespēju fiziskas aktivitātes ieteikt kā veidu, lai veicinātu sporta un fizisko aktivitāti organizētā un neformālā vidē ¹³. Veselības jomas profesionāļiem var būt būtiska loma, lai ciešā sadarbībā ar kvalificētiem sporta nozares profesionāļiem ieteiktu un mudinātu iesaistīties tādās sporta un fiziskās aktivitātēs, kas atbilstu katras personas veselības stāvoklim.

¹¹ Jo īpaši starp sievietēm, bērniem, jauniešiem, vecāka gadagājuma cilvēkiem, izolētām personām, personām ar invaliditāti vai hroniskām slimībām, neaktīvām personām, personām ar ierobežotiem finanšu resursiem un minoritātēm.

¹² Aktivitāte, kas tiek organizēta un notiek uz vietas.

¹³ Šādas ierosmes var arī līdzfinansēt ar Eiropas Sociālo fondu+ un programmu "ES – veselībai".

20. Attiecībā uz sporta praksi

- a) atbalstīt tādas politikas iniciatīvas, pasākumus un publiskas kampaņas, kas mudina uz fiziskās aktivitātes ieguvumiem un pieejamību starp iedzīvotājiem, tostarp neformālos apstākļos valsts, reģionālajā un vietējā līmenī;
- b) attiecīgā gadījumā sadarbībā ar sporta kustībām izveidot un izplatīt norādes par veidiem, kā iesaistīties pašorganizētā sportā, piemēram, par treniņiem un drošības procedūrām;
- c) ja iespējams, veicināt tādu instrumentu izveidi, kas personām, kuras praktizē pašorganizētu sportu, ļauj viegli rast orientierus un identificēt kvalificētu personālu, jo īpaši sertificētu apmācību izgājušus trenerus ¹⁴;
- d) veicina un atbalsta kopienā balstītas iniciatīvas, kas sadarbībā ar izglītības un apmācības iestādēm, jauniešu organizācijām, sporta klubiem, fitnesa klubiem, vecāka gadagājuma cilvēku apvienībām un apkaimju apvienībām sekmē dalību sportā neformālos apstākļos;
- e) attiecīgā gadījumā sadarboties ar sporta kustībām, lai attīstītu vai paplašinātu sporta klubos piedāvātās atpūtas fiziskās aktivitātes;
- f) piemēram, izmantojot informācijas kampaņas, palielināt izpratni par iespējamiem riskiem ¹⁵, kas saistīti ar veselības, sporta un fiziskās sagatavotības jomas sociālo mediju, digitālo aplikāciju un instrumentu lietošanu. Tomēr šādi sociālie mediji un digitālās aplikācijas un instrumenti var būt noderīgi, lai motivētu un uzturētu iedzīvotāju fizisko aktivitāti.

¹⁴ Definēts Padomes secinājumos par treneru lomu sabiedrībā, OV 423, 9.12.2017., 6. lpp.

¹⁵ Piemēri ietver neatbilstīgas treniņu metodes, sporta un fitnesa ietekmētāju lomu, sociālo mediju ietekmi uz ķermeņa tēlu, un sporta sniegumu uzlabojošu produktu reklāmu;

21. Attiecībā uz prasmju attīstību ar neformālo un ikdienējo mācīšanos un brīvprātīgo darbu

- a) censties nodrošināt kvalitatīvas un atzītas prasmju veidošanas iespējas pasniedzējiem, treneriem un brīvprātīgajiem, tostarp tiem, kas darbojas neformālā vidē, uzsvaru liekot uz kustības prasmēm, drošību un patiku;
- b) apsvērt iespēju organizēta sporta treneriem un brīvprātīgajiem radīt stimulus sniegt ieguldījumu dažādās sporta praksēs, un attiecīgā gadījumā paust atzinību par viņu centieniem, piemēram, izmantojot goda sertifikātus, apbalvojumus vai publiskus apliecinājumus;
- c) veicināt pašorganizēta sporta praksi neformālās un ikdienējās mācīšanās vidē, jo īpaši tādu bērnu un jauniešu vidū, kuri var apgūt jaunas prasmes, izmantojot atpūtas fiziskās aktivitātes, attīstīt pamatprasmes, kas vajadzīgas, lai piedalītos organizētā sportā, un mācīties, kā ar konkrēto sporta veidu nodarboties droši.

22. Attiecībā uz telpisko plānošanu un infrastruktūru

- a) atbalstīt politiku, kas veicina ilgtspējīgas un pieejamas publiskās infrastruktūras, piemēram, parku, taku, rotaļu laukumu un aktīvu telpu, izveidi ¹⁶, kur iedzīvotājiem ir ērti iesaistīties pašorganizētā sportā;
- b) veicināt starpnozaru sadarbību starp valsts iestādēm, sporta kustību un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām, lai uzlabotu sporta infrastruktūras integrāciju telpiskās plānošanas politikā nolūkā radīt telpas, kurās var viegli praktizēt jebkuru sporta veidu un fiziskās aktivitātes un kuras ir viegli pieejamas;

¹⁶ Šādai infrastruktūrai bieži ir raksturīga inovācija, elastīgums un modularitāte, un to var izvietot dažādās vietās, atkarībā uz indivīda ikdienas ritma.

- c) turpināt veicināt aktīvu mobilitāti, piemēram, iešanu kājām, riteņbraukšanu un citus aktīvus ikdienas pārvietošanās veidus, kā arī velosipēdistu joslu un gājējiem draudzīgu maršrutu attīstību;
- d) ja iespējams, palīdzēt publisku sporta infrastruktūru darīt pieejamu personām, kas iesaistītas pašorganizētā sportā;
- e) veicināt reģionālās sporta attīstības, tostarp apkaimes sporta infrastruktūras, integrāciju, izmantojot Eiropas Reģionālās attīstības fondu.

23. Attiecībā uz digitālajiem risinājumiem

- a) veicināt digitālo platformu izmantošanu, lai iedzīvotāju vidū labāk izplatītu informāciju par sporta iespējām un objektiem un uzlabotu to pamanāmību, piemēram, informāciju par pieejamību, stāvokli vai izmantojuma koeficientu;
- b) izskatīt datu vākšanu un izmantošanu, lai kartētu un novērtētu pašorganizētā sportā iesaistīto personu sporta nodarbības, kā arī viņu potenciālās vajadzības.

AICINA KOMISIJU:

- 24. Turpināt veicināt visu veidu līdzdalību sportā, izmantojot Eiropas Sporta nedēļu un turpmākas ar sporta un fizisko aktivitāšu popularizēšanu saistītas izpratnes veicināšanas kampaņas.
- 25. Veicināt diskusijas Eiropas līmenī par iniciatīvām un labu praksi, lai publiskās iestādes un sporta organizācijas varētu sadarboties ar pašorganizētā sportā iesaistītajām personām.

26. Attiecībā uz telpisko plānošanu un infrastruktūru,

- a) turpināt veicināt esošo finansēšanas iespēju – jo īpaši ERAF, ESF+, *Life* un ANM – izmantošanu, lai turpinātu attīstīt piekļūstamas un ilgtspējīgas sabiedriskās telpas un sporta infrastruktūru saskaņā ar Eiropas zaļo kursu;
- b) palielināt informētību par iniciatīvu *SHARE 2.0*, kuras mērķis ir strukturēt un stiprināt sadarbību un zināšanu apmaiņu par piekļuvi ES finansējumam, veselību, inovāciju un ilgtspēju.

27. Attiecībā uz pierādījumu un datu pieejamību

- a) turpmākajos pārskatos un pētījumos ņemt vērā pašorganizētu sportu, lai veicinātu vērtīgu datu pieejamību attiecībā uz pašreizējām tendencēm un sporta praksi, kas saistīta ar pašorganizētu sportu;
- b) apsverot un uzraugot turpmākās norises, tostarp *HEPA* ieteikuma īstenošanas kontekstā ¹⁷, turpināt balstīties uz Komisijas 2021. gada ziņojumu “*Mapping of innovative practices in the EU to promote sports outside traditional structures*” ¹⁸ (“Inovatīvas prakses apzināšana Eiropas Savienībā, lai popularizētu sportu ārpus tradicionālajām struktūrām”), kas sniedz izpratni par to, kā sporta prakse attīstās mūsdienu sabiedrībā un kā sporta kustība pielāgojas šai attīstībai.

¹⁷ Padomes 2013. gada 26. novembra Ieteikums par veselību veicinošu fizisko aktivitāšu popularizēšanu dažādās nozarēs OV C 354, 4.12.2013., 1. lpp.

¹⁸ Eiropas Komisija, Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ģenerāldirektorāts, *Mapping of innovative practices in the EU to promote sports outside traditional structures – Final report to the European Commission*, Publikāciju birojs, 2021.

AICINA SPORTA KUSTĪBU UN CITAS ATTIECĪGĀS IEINTERESĒTĀS PERSONAS

28. Turpināt sadarboties ar publiskajām iestādēm, lai izstrādātu tādu sporta politiku, kas ir piemērojama visu veidu sporta praksei, tostarp pašorganizētam sportam, un piedāvāto sporta veidu klāstu pielāgot jaunākajām dzīvesveida tendencēm un jaunām iedzīvotāju gaidām.
29. Turpināt pie resursu (iekārtas un aprīkojumu) kopīgās izmantošanas veidiem sadarboties ar tiem, kas nav sporta klubu biedri, nolūkā veicināt dalību sportā un fiziskajās aktivitātēs neformālā vidē.
30. Kopienas līmenī organizēt sporta pasākumus, kas ietver gan sacensības, gan atpūtas sporta pasākumus, un veicināt pašorganizētā sportā iesaistīto personu mentorēšanu, ko veic brīvprātīgie treneri un sportisti (piemēram, par drošības vai apmācības pamatnostādnēm).
31. Mudināt sporta klubus paredzēt elastīguma elementus, lai cilvēki ar sportu varētu nodarboties brīvi – bez grafikiem, rezervācijām vai nepieciešamības būt komandā.
32. Veicināt dažādu atpūtas sporta aktivitāšu attīstību sporta klubos, lai dažādotu to darbības un piesaistītu jaunus dalībniekus.

ATSAUCES DOKUMENTI:

- Padomes secinājumi par treneru lomu sabiedrībā, OV C 423, 9.12.2017., 6. lpp.
- Padomes Rezolūcija par Eiropas Savienības sporta darba plānu 2021.–2024. gadam, OV C 419/9 4.12.2020., 1. lpp.
- Padomes secinājumi par Covid-19 pandēmijas ietekmi uz sporta nozari un šīs nozares atveseļošanu, OV C 214I, 29.6.2020., 1. lpp.
- Padomes secinājumi par starpnozaru sadarbības veicināšanu, lai dotu labumu sportam un fiziskajai aktivitātei sabiedrībā, OV C 419, 4.12.2020., 18. lpp.
- Padomes secinājumi par fiziskajām aktivitātēm visa mūža garumā, OV C 501I, 13.12.2021., 1. lpp.
- Padomes secinājumi “Sports un fiziskā aktivitāte kā daudzsološi ietekmes līdzekļi uzvedības pārveidei par labu ilgtspējīgai attīstībai” OV C 170, 25.4.2022., 1. lpp.
- Padomes secinājumi par ilgtspējīgu un pieejamu sporta infrastruktūru, OV C 494, 28.12.2022., 1. lpp.
- Eiropas Komisijas Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ģenerāldirektorāts, *Mapping of innovative practices in the EU to promote sports outside traditional structures – Final report to the European Commission*, Publikāciju birojs, 2021.
- Eiropas Komisija, Eirobarometra speciālaptauja 525, “*Sport and Physical Activity (2022)*”, 2668/SP525, 2022. gada septembris.